

flueixin preocupacions, car l'ús dels bons autors en línies generals les confirma: «llavors tant de sol m'acuba dins l'arredossat baixest», Orlandis (*IdOr.*, p. 90); «entre els amics de la nostra llengua, ens acongoixen y ens *acuben* massa les divergències que ja hi ha, desgraciadament, per nosaltres introduir-ne ---», AMAlcover (*BDLC* I, 1903, 199); «sortiguem defora, que aquí dins *s'acuben*», GCortès (*IdOr.* VIII, 22); «Na Xima, que passava en cotxe, la se'n dugué, *acubada*, a un restaurant veïnat, on demanà unes tisesores, i li tallà els cabells», IVilallonga (*Bearn*, 11, 88).

L'etimologia és discutible. El bon mètode consisteix a no oposar-se als grans fets de la llengua, a formacions normals i repetides, guiant-se sempre molt més per una fonètica pedestre que per una enginyosa semàntica, i per la morfologia que no pas per variants excepcionals i no abundantament comprovades; fent-ho així hauríem de creure en principi que una formació tan normal com *acubar* és derivada d'un substantiu amb *a-* prefixa (com *acabar*, de *cap*, *abraçar/braç*, *aterrar/terra*, *aferar/ferro* i infinits més), i com a semàntica és idea acceptable la de sufocar-se en un cup i vota un trull, per la dificultat de respirar en els llocs on fermenta el most; també pel fet de ser un subterrani (*AlcM*, § 3), cf. la gent que ha mort en les sitges de blat ofegada per emanacions menys fortes; altrament encara per altres caires dels descendents de CUPA, podríem acostar-nos a la idea, i hi pogué haver confluència, cf. fr. *cuver* 'estar ensopit paint una boratxera', i no juraria que la memòria de situacions com la de «féu metre St. Joan Evangelista en un *cup* d'oli bullent» (en el *Gènesi* de Serra, 282) no contribuís a engruixir aqueixa correntada.

Un home de l'autoritat de F. de B. Moll (*AORBB* III, 1930, 32) creu, però, que es tracta del ll. OCCÛPARE 'pendre, ocupar un lloc', 'agafar un enemic de sobte', i no diré que això sigui una semàntica forçada, si bé més fantàsica: però no és solament el que me'n fa desconfiar ni és tampoc només el fet que OCCÛPARE ha deixat sobretot o només una descendència sàvia en les llengües romàniques (fr. *occuper*, cast., port. i cat. *ocupar*, oc. *ocupà*, angl. *occupy*), i çaurien de ser les Balears (on hi ha força mossarabisme amb *-p*- conservada, entre el lèxic estrany a la resta del domini català, com ho és aquest mot) les úniques on apareixeria sonorització en *occupare*?

Tractament hereditari rigorós, pel que fa a les consonants, però la *Û* conservada: per què?, per cultisme! Si M-Lübke admet que el sic. *accupari* 'ofegar' és derivat de CÛPA (*REW*, 2401) això no el compromet certament més que a ell² però tothom està d'acord que l'adjectiu it. *cupo* 'tenebrós', 'pregon' però també 'abatut, sorrut' («gloomy, sullen»), amb la qual cosa coincidim amb *acubat* és una adjectivació de CUPA, CUPUS.

Tanmateix a qui facin poc efecte les raons del lingüista, i molt les dades del filòleg, jo mateix li daré, incrèdul, un argument, amb un hapax que he llegit en el *Dietari* d'un home tan erudit com el cronista Pujades (1605), en una relació de cures miraculoses: «T.

filla de --- Frexa --- baldada de les cames y ulçerada de porsellanes en un braç, fou curada y caminà, des de la capella de dit sant fins al cap del cor; y, com era de pochs anys, que no devien ser més de vuit y la gent la *occubava*, no pogué acabar de pujar al altar major, que li prengué una basqueta, y axí sa mare la prengué al braç, y la se n'aportà» (I, p. 98). Històries piadoses amb fortoreta de reixes i de sagristia, amanida amb llatinades de curanderes i col·legiates; interessa de veure que el nostre verb s'havia usat a terra ferma,³ i aquest saviàs ens amonesta que això s'escrivi amb *cc* doble, cosa que no ha pas oït al poble fidel. Temo que En Moll s'hagi sentit convençut per un passatge així. Desconfiem, però, de gent de tantes infules llatines.

DERIV.: *Acubament. Acubor* [< **acubaó*, -ATIONE] «—T'ha agafat por? Tu tremoles. Com que t'hagen etcisat. —Tenc por... I tu que no'n tens? —Ben molta! Tenc un esglai, i *acubors* i altres malures», PdAPenya (*IdOr.* I, 143). *Acubador* «el ferestíssim reumborri --- la fumada *acubadora*, i la gentada que tot ho umpl», AMAlcover (*BDLC* VI, 60).

Cúpula [1803, Belv.], pres de l'it. *cúpola* 'volta que cobreix un edifici', i aquest, d'un diminutiu del ll. CÛPA 'tona, bóta gran', per comparació de forma; *cupuli*; i cpts.: *cupulifera*, *cupuliforme*.

Cupada. Cupell. Cupet. Cupó II.

¹ «Carro --- lo ex o fusell --- lo *cubo* o truja: centrum, modiolus» (*TbPu.*, 87). «Truja» devien dir llavors a Girona, i els seus patrons valencians degueren fer-li ategir *cubo*. —² Justament *oz > az* és normal a Sicília; altrament no descartem que a Sicília sigui un catalanisme medieval, amb restitució de la sorda, com allí es féu sovint amb els catalanismes i gallicismes. De tota manera jo crec que hi ha paral·lisme i que M-Lübke encertà l'etimologia. —³ D'ací també, segurament, un ribag. *encabussir-se* que *AlcM* reporta de Bonansa amb la definició «tenir el cap feixuc» i que em sembla clarament tret de **encubassir* (o partint d'**encubissarà* futur > **encabussirà*), és clar que amb contaminació de *cap*; cf. mall. i men. *acabussar* 'renyar violentament' i 'instigar, atiar', *AlcM*, §§ 2a i 4b, on hi ha de més a més contaminació de *ca(p)bussar*.

Cúpia, V. *covar* *Cupiditat*, *cúpido*, V. *cóbeu*, *co-bejar* *Cupir*, forma heteròclita de *cobrir* (< **cupr.*, Ind. Pres. 1 balear, contaminada per *cup*, *cubell* *Cupó* 'fons del llagut', V. *cup*

CUPÓ, pres del fr. *coupon* id., pròpiament 'retall', derivat de *couper* 'tallar'. □ I.^a doc.: c. 1830-40, ToAguiló; 1868, *SLitCosta*. Altre derivat de *couper* és el fr. *coupé* 'espècie de cotxe', per la seva forma, com d'un caruatge al qual se li hagués escapçat el tros de davant, d'on *cupè* cat. [1897, NOLLÉ]. Altre derivat encara del mateix verb francès, *cupatge* (*DFa.*), pres del ll. *coupage* de *couper* pròpiament 'tallar', d'on 'aigualir un líquid o barrejar un licor amb un altre.